

یک عکس، یک خاطره

صفحه یک نخستین شماره روزنامه پروادا - ۱۹۱۲
۲۸ سال پیش در چنین روزی، برابر پانزدهم مارس ۱۹۹۲ میلادی، انتشار «پروادا» (به معنای حقیقت)، روزنامه رسمی حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی که زمانی تیراژ آن به ۴ میلیون نسخه در روز می‌رسید، پس از ۸۰ سال متوقف شد. □

دژاوو

میلیاردرها و زمانه ابتدال

شهروند | این روزها وقتی از میلیاردرها و سوپر ثروتمندان جهان صحبت به میان می‌آید، همه بلافاصله جف بیزوس، بیل گیتس و وارن بافت را به یاد می‌آورند، که البته حق هم دارند زیرا در حال حاضر ثروت این سه نفر روی هم چیزی بیش از ۳۰۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود. مجله فوربز، به‌عنوان یکی از مشهورترین رسانه‌های اقتصادی دنیا از سال ۱۹۸۷ میلادی، در یک ارزیابی کلی اموال ثروتمندان و صاحبان پول و سرمایه را دلیل گزارشی با عنوان «میلیاردرهای جهان» محاسبه کرده و بنا بر میزان دارایی، آنها را در فهرست مشهور خود یعنی «ثروتمندترین‌ها» قرار می‌دهد. ارزیابی مجله فوربز تا پیش از این، همه‌ساله در ماه مارس منتشر می‌شد، اما به دلیل نوسانات بازار سرمایه و بالا و پایین شدن لحظه‌ای میزان ثروت میلیاردرهای اسمی جهان، دست‌اندرکاران مجله از سال ۲۰۰۲ به این نتیجه رسیدند که گزارش سالانه یا حتی ماهانه هفتگی جوابگو نیست و به همین دلیل از تاریخ فوق فهرست به‌روزشده میلیاردرهای جهان در وبگاه این مجله به صورت روزانه در معرض دید مخاطبان قرار می‌گیرد. یکی از نکات قابل توجه در فهرست میلیاردرهای جهان - جدای از بخش «ثروتمندترین‌ها» یا همان بالانشین‌های فهرست - تازه میلیاردرها، نومیلیاردرها یا همان ثروتمندان نوظهور هستند که نام‌شان برای نخستین بار وارد فهرست مشهور مجله فوربز می‌شود و عجیب آنکه کم‌ترین ثروتی که در فهرست قرار می‌گیرد، کمتر از یک میلیارد دلار است.

ثروتمندترین‌ها و فرهنگ عامه

باتوجه به افزایش تعداد میلیاردرهای جهان، این افراد کم‌کم و در طول دوران اهمیت خود را در زندگی عامه مردم به‌عنوان صاحبان ثروت و سرمایه از دست داده و گه‌گاه با توجه به حجم کارهای عام‌المنفعه یا حتی فرار و فرودهای زندگی خصوصی‌شان به صدر توجهات مردمی بازمی‌گردند. در واقع قوانین بازار حتی اینجا نیز صادق است و وقتی با افزایش تعداد میلیاردرها مواجه هستیم - مانند هر کلاهی دیگر - التفات افکار عمومی بین همه آنها تقسیم شده و گاهی مگر کسی چون بیل گیتس به سبب سرمایه‌گذاری روی تهیه یک واگس یا جف بیزوس به دلیل طلاق‌گران از همسرش برای مدتی مورد توجه قرار بگیرند، اما آنگاه کسی که سن و سالش را از دست داده و در حال فرار از ورطه فقر است، کمتر در ذهن مردم جای می‌گیرد.

ارسطو اواناسیس و ژاکلین کندی - ۱۹۶۸

معما

جنگ بین الملل اول و آخرین رومانوف

۱۳ سال پیش در چنین روزی، برابر پانزدهم مارس ۱۹۱۲ میلادی، دولت الکساندر کرنسکی دستور بازداشت نیکلای دوم تزار روسیه و خانواده‌اش را صادر کرد و در واقع با کنار گذاشتن حفظ احترام ظاهری خاندان سلطنت، نیکلای دوم به شکل رسمی از قدرت خلع شد. به این ترتیب پیشگویی کشیش راسپوتین که چندماه قبل طی نامه‌ای به همسر تزار یعنی ملکه الکساندرا آفودوروناهشدار داده بود «اگر عامل مرگ او در پایان باشند» چنان‌که شد، حکومت تزاری بیش از دو سال دوام نخواهد آورد (چنان‌که اتفاق افتاد) به حقیقت پیوست و رژیم سلطنتی در امپراتوری روسیه با نیکلای الکساندروویچ رومانوف به پایان راه خود رسید. ورود روسیه به معرکه جنگ جهانی اول تنها به خاطر حمایت از متحد سنتی‌شان یعنی صرب‌ها شاید بزرگ‌ترین اشتباهی بود که تزار نیکلای دوم در کل دوران سلطنت خود مرتکب شد؛ زیرا با وجود چیرگی ارتش روسیه در جبهه‌های جنگ، فشار اقتصادی ناشی از وضع جنگی، اوضاع را در داخل کشور کاملاً به هم ریخت و زمینه را برای وقوع یک انقلاب مردمی آماده کرد. در اینکه دخالت روسیه در جنگ بین الملل اول اشتباهی بزرگ بود، کمتر کسی دچار شک و شبهه است، اما برخی نیز عقیده دارند نیکلای دوم اتفاقاً تقدیرها هم تمایلی برای ورود به این جنگ نداشت اما جویان اسلاویسم (اسلاوگرایی) در روسیه او را مجبور کرد برای دفاع از صرب‌ها وارد میدان شود. در واقع مقصود این است اگر تزار وارد معرکه جنگ جهانی اول نمی‌شد، هم‌بعداً باید به خاطر حمایت نکردن از صرب‌ها به مردم روسیه پاسخ می‌داد. با بازداشت تزار نیکلای دوم و حصر او و خانواده‌اش در قلعه یکاترینبورگ، نظام سلطنتی به شکل رسمی در قلمروی امپراتوری روسیه منقرض شد اما آتش افروزی طرفداران حکومت تزاری در نقاط مختلف کشور انقلابیون را مجبور کرد برای نامید کردن آنها که اصطلاحاً «روس‌های سفید» نامیده می‌شدند، تزار و خانواده‌اش را اعدام کنند. این اتفاقی بود که ۸۰ سال پیش، برابر هفدهم جولای ۱۹۱۸ میلادی حادث شد و انقلابیون که نام «روس‌های سرخ» را برای خود گذاشته بودند حتی از خدمتکاران خاندان سلطنتی هم نگذاشتند و آنها را نیز همراه ارباب‌شان تیرباران کردند. تزار نیکلای دوم که در آخرین روزهای سلطنت خود خطر را با تمام وجود احساس کرده بود، طی درخواستی رسمی از ژوزف ویلسون، رئیس جمهوری ایالات متحده برای خود و خانواده‌اش درخواست پناهندگی کرد اما ویلسون که علاقه نداشت روابط آمریکا با انقلابیون روس که به زودی قدرت را در کشور وسیع و مهم‌شان در دست می‌گرفتند دچار تلاطم کند، از پذیرش درخواست آخرین تزار روسیه سر باز زد. انقراض حکومت تزاری در روسیه تنها عارضه جانبی جنگ جهانی اول نبود؛ زیرا این معرکه بزرگ سرزنش دوامپراتوری بزرگ دیگر یعنی عثمانی و پروس را نیز تحت تأثیر خود قرار داد و این قدرت‌ها نیز همچون روسیه تزاری در داخل قلمروی خود با شورش‌های مردمی - منتهی به تغییر نظام حکومت - مواجه شدند. □

تاریخ‌نگار

۲۵ سال پیش در چنین روزی، برابر بیست و پنجم اسفند ۱۳۷۳ خورشیدی، سید احمد خمینی، دومین فرزند بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، بر اثر سکته مغزی درگذشت. احمد خمینی در سال‌های پیش و پس از انقلاب در تنظیم روابط امام خمینی (ره) با مسئولان نقشی مهم داشت. سید احمد خمینی سال ۱۳۴۸ خورشیدی با دختر آیت‌الله سلطانی طباطبائی ازدواج کرده که نتیجه این وصلت سه فرزند پسر است. □

جدول

Table with 15 columns and 15 rows for a crossword puzzle. The grid is partially filled with black squares indicating non-letter positions.

افقی ۱- نقاش معروف ایتالیایی که تابلوی آفرینش جهان را خلق کرد - نابود کردن ۲- نویسنده فرانسوی نمایشنامه خسیس - واحد نظامی - شهری در کرمان ۳- از نرم افزارهای مایکروسافت - قاضی ورزشی - روبرگرداندن ۴- جوانمرد - دشمنی دیرپا - صورت - بانگ و آواز ۵- از نخست‌وزیران هند - مشاور - پول ژاپن ۶- دودین - بز گوشتی - نکهانی ۷- نقشه فرنگی - بی‌رحمی - دانشمند ۸- شادابی - نظر و عقیده - همراه پیغام ۹- جذام و خوره - فیزیکدان انگلیسی که همه گازها را به مایع تبدیل کرد - عنصر شیمیایی ۱۰- سیاره زحل - واحد پول ارمنستان - حرف همراهی عرب ۱۱- صدای کلفت - قرقره - موجود تک‌سلولی ۱۲- نوعی پرند - روستا - تازه - پلنگ ۱۳- همسایه شمال غربی کشورمان - سایبان چشم - جنس ۱۴- قاره کهن - از قهرمانان تورانی شاهنامه - ناسپاسی ۱۵- ماده سمی برگ‌توتون - نوعی رابطه متقابل بین دو جاندار

عمودی ۱- پیگیری - جاذبه گردشگری کرمانشاه ۲- اتحادیه فوتبال اروپا - محل وصول عوارض مرزی - تیم فوتبالی معتبر در فرانسه ۳- رمان محمود دولت‌آبادی - واحد مکالمات تلفن - زشت ۴- زیان زدن - بالای فرنگی - بخشنده - سخن بیهوده ۵- صد متر مربع - هوشمندی - تل و پشته ۶- فیلسوف معروف یونان باستان - جاق - قدم یک پا ۷- عصبانی - اضطراب و تشویش - فلز ساختمانی ۸- هر سنگ قیمتی - درخت قالیبافان - بزرگ‌زادگان ۹- برف آذری - اثر هومر، نویسنده یونان باستان - تفرجگاهی در شمال تهران ۱۰- هرگز عرب - شهر انگلیسی - ضربه‌ای در بدमितون ۱۱- پاره‌ها - تبعات - بوی بوش سوخته ۱۲- پرهیزگاری - معامله مورد علاقه کاسب - شراب - بخش باگیر تریلی ۱۳- فرزند کاوه - سرکش - شهری در اوتارپرادش هند ۱۴- جمع مبدأ - پشیمان - ماده خمیر مانند در بنایی ۱۵- خودنمایی - زبان یهود